گزارش خبری

گزارش «شرق» از پررنگ‌شدن قصد مهاجرت بین مردم ایران

خداحافظی‌های بی‌بازگشت

شرق: مهاجرت، قصه این روزهای بسیاری از مردم ایران شده است. در سال‌های اخیر بسیاری از خانواده‌ها با تجربه مهاجرت عزیزانشان دست به گریبان هستند. موضوعی که ترس و نگرانی از کمبود متخصص‌های کشور را هم بیشتر خواهد کرد. پرستار، پزشک، مهندس، استارتاپ‌ها، دانشجویان و حتی کارشناس‌های خدماتی، همه از اقشاری هستند که در این مدت مهاجرت‌های بی‌بازگشتی را بینشان شاهد بودیم. حتی در روزهای قبل هم مصطفی معین، رئیس همایش مهاجرت نخبگان، اعلام کرد میزان دانشجویان ایرانی در خارج افزایش ۳.۴ برابری داشته است. بیش از ۱۰ هزار پزشک ایرانی در کشورهای OECD خدمت می‌کنند. تمایل استادان به مهاجرت ۵۳ درصد، پزشکان و پرستاران ۴۵ درصد و دانشجویان و دانش‌آموختگان ۴۰ درصد است. با این وجود، بسیاری از جوان‌ها که تاکنون تمایلی به ترک وطن نداشتند، حالا فشارهای اقتصادی و اجتماعی و حتی سیاسی را غیرقابل تحمل می‌دانند و چاره‌ای جز مهاجرت در زندگی خود نمی‌بینند. «شرق» در گفت‌وگویی با آنها نشسته؛ افرادی که هنوز بین رفتن و ماندن تردید دارند ولی به رفتن جدی‌تر از همیشه فکر می‌کنند.

در آخر خواهم رفت

یکی از این جوان‌ها مسعود است، پسری ۳۲ ساله که حالا بین ماندن و رفتن مستأصل است. بااین‌حال زمان زیادی از روز را صرف خواندن زبان آلمانی می‌کند و توضیح می‌دهد: «هیچ‌وقت تصور هم نمی‌کردم که برای مهاجرت برنامه‌ریزی کنم. هنوز هم وقتی فکر می‌کنم، ته دلم راضی به رفتن نیست. برادرم سال قبل رفت و وقتی در فرودگاه در حال خداحافظی بودیم به خودم گفتم حالا آینده خودش و فرزندانش روشن خواهد بود، اما من چه می‌شوم؟ دلم نمی‌خواهد بروم. برای همین گاهی کتاب زبان و همه‌چیز را جمع می‌کنم و می‌گویم کجا بروم؟ همه زندگی، دوستان و خاطرات من همین‌جاست. اما واقعیت این است که با این گرانی و کمبود منابع و وضعیتی که داریم، در آینده به نظرم باید گشنگی بکشیم. همین الان حقوق من دیگر کفاف هیچ‌چیز را نمی‌دهد. خودم، دوستانم و خانواده‌ام فقط به فکر خرید مواد مورد نیاز هستیم و نه بیشتر. الان چندسالی است که برای عید هیچ‌کدام ما لباس خاصی نمی‌خرد. اینها ذره‌ذره جمع شد که حالا می‌بینم آینده ما در اینجا چه می‌شود. من هنوز دودل هستم بین رفتن و ماندن اما می‌دانم که مجبورم به رفتن. برای همین سعی می‌کنم حتی در روزهایی که ناراحتم برای تصمیمم هم زبان بخوانم، رزومه جمع کنم و آماده رفتن باشم؛ چون نمی‌توان روی هیچ‌چیز اینجا برنامه‌ریزی کرد و همیشه باید آماده رفتن بود.

می‌خواستم بمانم

ثریا دختر ۲۸ ساله‌ای است که به رفتن فکر می‌کند و حالا بیشتر دوستانش به کشورهای دیگر مهاجرت کرده‌اند. این‌طور می‌گوید که من خودم جزء کسانی بودم که می‌گفتم باید بمانیم و بسازیم، الان هم همین را می‌گویم اما گاهی به خودم می‌گویم به چه قیمت ثریا؟ این هوای آلوده، گرانی، محدودیت‌ها و درگیری‌های منطقه که ترس جنگ به جان ما می‌اندازد! چه چیز را درست کنیم؟ ماندن ما جز تباهی چند نسل بعد چه آورده‌ای دارد؟ همه دوستان نزدیکم در دو سال اخیر رفتند. من با بعضی از آنها حتی درست‌وحسابی هم خداحافظی نکردم. رفتند و الان به ندرت از قاب گوشی تماشایشان می‌کنم. وقتی با دوستانم حرف می‌زنم، زندگی خودم را با آنها مقایسه می‌کنم. من با شبانه‌روز کارکردن باز هم لنگ پرداخت بدهی و وام و هزار هزینه هستم و آنها در دنیای دیگری زندگی می‌کنند که تنها دردشان دلتنگی آدم‌های ایران است. روزی که قصد کردم برای آیلتس درس بخوانم گریه کردم، ساعت‌ها گریه کردم، چون ناامید ناامید شده بودم و البته هستم. اما هنوز هم با کوچک‌ترین خبر امیدبخش در دلم بی‌خیال مهاجرت می‌شوم، ولی قدرت این ناامیدی من الان خیلی بیشتر است.

خسته هستم

مهدی چند ماه دیگر یک جوان ۳۰ ساله می‌شود. ازدواج کرده و این روزها مدام به مهاجرت فکر می‌کند. این‌طور شروع می‌کند که سال ۹۳ کارهایم را کرده بودم تا به فرانسه بروم، اما دلار گران شد و البته با وجود این‌همه زحمتی که کشیده بودم، خودم پشیمان بودم. تنهایی کجا می‌رفتم؟ در کشوری که پیش از این حتی یک بار هم نرفتم. اما الان که ازدواج کردم با وجود گرانی که واقعا دیگر نمی‌توانیم. ما هر دو کار می‌کنیم ولی خرج و دخل‌مان اصلا به هم نمی‌خورد. ما واقعا در آینده زندگی نخواهیم داشت. با هر چیزی جنگیدیم در این زندگی و الان واقعا خسته هستیم. من حقیقتا چاره‌ای جز مهاجرت نمی‌بینم. زمان زیادی هم برایمان باقی نمانده و باید زودتر تصمیم نهایی را بگیریم. همسرم موافقت کند، من خیلی جدی پیگیری‌هایم را برای مهاجرت شروع می‌کنم. ولی همه می‌دانیم مهاجرت اصلا چیز قشنگی نیست، کاش شرایط به شکلی بود که دیگر نیازی به انتخاب مهاجرت نبود.

عکس: امین جلالی، ایرنا

استادان دانشگاه در همایش «مهاجرت نخبگان علمی در ایران، چالش‌ها و راهکارها» واکاوی کردند

توفان مهاجرت

هدی هاشمی

به این آمارها دقت کنید؛ فقط ۱۶ درصد ایرانی‌ها به مهاجرت فکر نمی‌کنند. تمایل به مهاجرت در استادان و پژوهشگران ۵۳ درصد، در پزشکان و پرستاران ۴۵ درصد و در دانشجویان ۴۰ درصد است. علاوه‌براین رتبه ایران در بین ۱۳۳ کشور جهان از جهت رقابت‌پذیری برای جذب و نگهداشت نخبگان و استعدادهای جهانی ۱۲ است. همچنین ایران با ۱۱۵ هزار مهاجرت به کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی توسعه رتبه اول را دارد. بر اساس گزارش‌ها در ۳۰ سال گذشته تعداد مهاجرت نخبگان ایرانی دو برابر شده است. حدود ۱۵۰ هزار نفر از نخبگان علمی ایران در سال‌های گذشته مهاجرت کرده‌اند که از این مهاجرت با عنوان سونامی مهاجرت مغزها تعبیر می‌شود. این میزان مهاجرت باعث خارج‌شدن ۵۰ تا ۷۰ میلیارد دلار ارز از کشور شده است. بر اساس آمارهای دیگر بیش از ۱۰ هزار نفر از پزشکان ایرانی در کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه خدمت می‌کنند. همچنین بین ۷۰ تا ۹۲ درصد از دانش‌آموزان مدال‌آور المپیاد از ایران مهاجرت دائمی کرده‌اند. اینها آمارهایی بود که مصطفی معین، رئیس انجمن ایرانی اخلاق در علوم فناوری، در همایش مهاجرت نخبگان علمی در ایران عنوان کرد. گزارش‌هایی که نشان می‌دهد مهاجرت نخبگان علمی از ایران در سال‌های اخیر به شکل نگران‌کننده‌ای افزایش پیدا کرده است. بااین‌همه انجمن علمی اخلاق در علوم و فناوری، همایشی را با عنوان «مهاجرت نخبگان علمی در ایران، چالش‌ها و راهکارها» برگزار کرد. این همایش با تمرکز بر محورهایی نظیر مبانی نظری مهاجرت نخبگان، تحلیل عوامل مهاجرت، سویه‌ها و تجربیات زیسته مهاجران علمی ایرانی و ارائه سیاست‌ها و راهبردهای پیشنهادی، میزبان پژوهشگران، صاحب‌نظران و تصمیم‌گیران حوزه علم و فناوری بود. هدف این رویداد، بررسی علمی پدیده مهاجرت نخبگان علمی و شناسایی راهکارهایی برای کاهش تبعات آن بر توسعه کشور اعلام شد. در این همایش، آمارها و تحلیل‌های متنوعی ارائه شد و هر یک از کارشناسان به ابعاد مختلف این مهاجرت پرداختند؛ از مشکلات ساختاری در حکومت گرفته تا مباحث نظام آموزشی و چالش‌های اقتصادی و اجتماعی. سخنرانان تلاش کردند تا دغدغه خود را با صراحت بیان کنند.

فقط یک درصد نخبگان تمایل به بازگشت دارند

مصطفی معین، رئیس همایش مهاجرت نخبگان علمی در ایران، به نتایج چهار پژوهشی که در زمینه مهاجرت نخبگان انجام شده بود، اشاره کرد و گفت: بر اساس نظر پاسخ‌دهندگان به پژوهش پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان منتشرشده در آبان سال ۱۴۰۲، مهم‌ترین مسائل کشور به ترتیب عبارت‌اند از: گرانی و تورم (۸۱.۹ درصد)، بی‌کاری (۴۷.۹ درصد)، اعتیاد (۲۶.۹ درصد)، فساد اقتصادی و اداری (۱۳.۱ درصد)، مسئله مسکن (۱۲.۱ درصد)، مسئله حجاب (۱۱.۹ درصد)، مسئله ازدواج جوانان (۱۰.۷ درصد)، مسئله طلاق (۷.۱ درصد)، کم‌آبی (۵.۷ درصد)، رعایت‌نکردن قانون (۴.۷ درصد)، محدودیت آزادی بیان و مطبوعات (۴.۲ درصد) و آلودگی هوا و گردوخاک و ریزگردها (۲.۶). طبق نتایج همین پیمایش بیش از ۹۲ درصد جامعه به وضعیت موجود اعتراض داشته‌اند و بی‌اعتمادی و شکاف عمیق دولت-ملت و نارضایتی ناشی از تداوم بحران‌های مزمن اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و زیست‌محیطی در دهه‌های گذشته منجر به خشم یا ناامیدی و مهاجرت عام و توده‌وار و نیز شتاب در مهاجرت نخبگان علمی ایرانی شده است. او با استناد به پژوهش دیگری که در سال ۱۴۰۱ انجام شده است، اظهار کرد: بی‌ثباتی اقتصادی، شیوه حکمرانی، سطح درآمد، آینده مبهم و نبود شایسته‌سالاری و وجود رفاه بیشتر در خارج از کشور، از عوامل اصلی در میل به مهاجرت ایرانیان است. همچنین بر اساس پژوهش دیگری طبق گزارش نظرسنجی گالوپ در سال ۱۳۹۷ تمایل به بازگشت ایرانیان مهاجرت‌کرده به وطن خود فقط یک درصد برآورد می‌شود؛ درحالی‌که شاخص متوسط جهانی بازگشت نخبگان مهاجر به کشورهای خویش هفت درصد است. این شاخص منفی می‌تواند نشانگر واقعیت فرار مغزها یا فراری‌دادن آنها به‌عنوان عامل اصلی ترک وطن و مهاجرت نخبگان علمی ایران به کشورهای دیگر باشد. معین تأکید کرد: با اینکه طبق نتایج چهارمین پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان، پزشکان و استادان دانشگاهی از بالاترین سطح اعتماد و مقبولیت در جامعه ایرانی برخوردار هستند، به دلیل تنگ‌نظری‌ها و نگاه امنیتی به کادرهای پزشکی، دانشگاه و دانشمندان، ضعف زیرساخت‌های علمی و پژوهشی، ساختار سنتی صنعت، تحریم‌های خارجی، قطع ارتباط علمی با دنیا، نگرش نادرست مدیریت کلان کشور درباره توسعه علم و فناوری، ناکارآمدی سیاست‌های جذب و نگهداشت نخبگان، استقلال دانشگاه و فقدان آزادی‌های دانشگاهی، پیگیری‌نکردن و اجرای طرح تحول ساختاری در نظام آموزش عالی، تداوم بحران‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، زوال سرمایه اجتماعی و نبود امکان بهره‌وری منابع انسانی، نیروی دافعه‌ای تولید شده که اکنون کشور را با سونامی مهاجرت نخبگان علمی و فقدان تمایل به بازگشت آنها روبه‌رو کرده است.

هزینه سالانه ۵۰ میلیارد دلای ایران برای فرار مغزها

آن‌طور که کارشناسان اجتماعی می‌گویند، مهاجرت، پدیده‌ای است که از سال‌ها قبل وجود داشته است، اما موضوع «فرار مغزها» شاید اولین بار در سال ۱۹۶۳ در یک روزنامه در لندن مطرح شد. در ایران هم از مدت‌ها پیش این موضوع مطرح است. اما مسئله فرار مغزها در چه مقاطعی پررنگ شد؟ آن‌طور که استاد دانشگاه علوم پزشکی شیراز می‌گوید، موج اول مهاجرت در ایران به قبل انقلاب برمی‌گردد؛ زمانی که احزاب سیاسی منحل و محدودیت‌هایی ایجاد شد. موج دوم مهاجرت هم‌زمان با دهه اول انقلاب است. در آن مقطع به دلیل پاکسازی‌هایی که اتفاق افتاد، تعطیلی دانشگاه‌ها و وقوع جنگ تحمیلی، احساس نابرابری افزایش پیدا کرد. موج سوم مهاجرت هم در دهه دوم و سوم انقلاب رخ داد. در نهایت به موج چهارم مهاجرت می‌رسیم که از سال ۹۰ تاکنون ادامه دارد و ما در موج چهارم شاهد افزایش مهاجرت هستیم؛ چراکه مردم آگاهانه احساس می‌کنند که در کشور مقصد، شرایط بهتری وجود دارد، بنابراین مهاجرت می‌کنند. حمیرا وفایی، استاد دانشگاه علوم پزشکی شیراز، به مقصدهای مهاجران ایرانی اشاره کرد و به خبرنگار «شرق» گفت: شایع‌ترین مقصدهای مهاجران ایرانی آمریکا، کانادا، اروپا و استرالیا است و درحال‌حاضر امارات متحده عربی، عمان و ترکیه کشورهای مقصد مهاجران ایرانی هستند. مهم‌ترین پیامد فرار مغزها از دست دادن نیروی انسانی متخصص و کارآمد است؛ نیرویی که برای تربیت و پرورش آن هزینه زیادی صرف شده است. این منجر به جایگزینی افراد ناشایست خواهد شد و باعث تضعیف تولید ملی و پیشرفت کشور، کاهش خلاقیت و کاهش توان رقابت با کشورهای دیگر می‌شود. خروج سرمایه انسانی یعنی خروج افراد با بازدهی بالا و یکی از رویکردها شکار مغزهاست. کشورهای مقصد مغزهایی را که فکر می‌کنند نخبه هستند و می‌توانند به آنها کمک کنند، بدون اینکه هزینه‌ای پرداخت کرده باشند، برای تحصیل و استفاده از تجربیات آنها به کار می‌گیرند. بر اساس آمار بانک جهانی، ایران سالانه ۵۰ میلیارد دلار به خاطر فرار مغزها هزینه می‌کند.

مهاجرت ایرانیان به خاطر بی‌اخلاقی در کشور است

مهاجران ما با ناراحتی از ایران می‌روند، به‌گونه‌ای که انگار چاره‌ای برای بودن در ایران نمی‌بینند و اگر می‌توانستند، اصلا مهاجرت نمی‌کردند. این صحبت‌های دکتر مسعود صفایی‌مقدم، دبیر علمی همایش است. او درباره مهاجرت ایرانیان می‌گوید: «آخرین گزینه افراد، مهاجرت است و افراد شرایط بیرونی و شرایط جامعه و حاکمیتی را عامل این گزینه مهاجرت می‌دانند. وقتی می‌روند، به مسببان این تصمیم از روی خشم نگاه می‌کنند. به همین دلیل است که معمولا می‌روند و دیگر برنمی‌گردند. حتی پرونده‌ای در ذهن خودشان باز نمی‌کنند که ما اگر برویم، چگونه همکاری خودمان را با کشورمان ادامه دهیم.

ادامه در صفحه ۱۰

خبر

بررسی مشکلات تأمین و ترخیص شیرخشک‌های رژیمی

ایسنا: سرپرست اداره کل فراورده‌های طبیعی، سنتی و مکمل سازمان غذا و دارو ضمن بررسی وضعیت تأمین و تخصیص ارز شیرخشک‌های رژیمی، درباره روند ترخیص محموله‌های این محصولات از گمرک و همچنین چالش‌های پیش‌روی آنها توضیح داد. دکتر علی صفا، بر اهمیت نظارت دقیق بر تأمین این محصولات برای بیماران خاص و توزیع عادلانه آنها تأکید و وضعیت فعلی تأمین شیرخشک‌های رژیمی در کشور را تشریح کرد. او با اشاره به اینکه شیرخشک‌های رژیمی، به‌ویژه برای بیماران مبتلا به بیماری‌های متابولیک، از چند منبع تأمین می‌شود، اظهار کرد: تأمین این محصولات برای بیماران تحت پوشش سامانه‌های مربوطه در اولویت قرار دارد. سالانه حدود یک میلیون قوطی شیرخشک رژیمی در کشور نیاز است. صفا درباره نحوه عرضه شیرخشک‌های رژیمی گفت: شیرخشک‌های رژیمی یا به محل سکونت بیماران ارسال می‌شود یا از طریق داروخانه‌های منتخب تحت نظارت وزارت بهداشت در اختیار آنها قرار می‌گیرد. او درباره قیمت شیرخشک‌های رژیمی نیز به ایسنا گفت: قیمت این محصولات کاملا تحت نظارت است تا توزیع عادلانه و دسترسی بیماران تضمین شود. او درباره تأمین ارز مورد نیاز برای واردات این محصولات توضیح داد: تخصیص ارز دولتی برای شیرخشک‌های رژیمی در اولویت است و مشکلی در این زمینه وجود ندارد. بااین‌حال، مسائل مربوط به پرداخت ریالی ارز، امور گمرکی، نمونه‌برداری و پاسخ آزمایشگاه گاهی باعث تأخیر در فرایند واردات می‌شود. او افزود: در مواردی که سوابق واردات محصول موجود باشد، فراورده‌ها سریع‌تر از گمرک ترخیص شده و تحت شرایط مناسب در انبارهای پخش یا تولیدکنندگان نگهداری می‌شود تا مجوز مصرف صادر شود.

خریدوفروش تعهدات پزشکی امکان‌پذیر نیست

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با بیان اینکه خریدوفروش تعهدات پزشکی امکان‌پذیر نیست، گفت: تعهدات به‌طور کامل حذف نمی‌شود، اما پزشکان می‌توانند با سندگذاری به مسافرت بروند و برگردند. دکتر محمدرضا ظفرقندی با بیان اینکه در موضوع تعهدات پزشکی، بحث خریدوفروش نیست، گفت: تعهدات پزشکی، تعهدات دوره تحصیل پزشکی، مدل‌های مختلفی دارد. مدل‌های وثیقه، تعهدات مالی و مدل‌های طولانی نگه‌داشتن دانشجو و فارغ‌التحصیل ازجمله آن است. او با بیان اینکه در هر صورت بحث این است که هیچ خریدوفروشی انجام نمی‌شود افزود: تعهدات ممکن است به صورت مالی ایجاد شود یا اینکه تعهدات حذف و اعلام شود، به‌هیچ‌وجه امکان هیچ نوع سندگذاری وجود ندارد.

جدول ۴۹۵۷ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- سمبل- زودرنج- بیماری التهاب حلق ۲- از انواع اجرای تئاتر- مدافع گرجستانی تیم فوتبال پرسپولیس ۳- عشق بیگانه- پوشاننده- ساده‌لوح ۴- تحیت- تلاوت‌کننده قرآن- سوغات تابستان ۵- پرنده‌ای خوش‌آواز- کارگزار- بالای چشم- راز ۶- زیبارو- سازمان پیمان آتلانتیک شمالی- سبک ادبی صائب تبریزی ۷- ناگزیر- شهرستانی در استان آذربایجان‌شرقی- محل رشد جنین ۸- کتابی پرفروش در سطح بین‌المللی نوشته گابریل گارسیا مارکز ۹- خاطر- از انواع ماهیچه‌های انسان- جریان متناوب برق ۱۰- شهر باستانی و قرمزرنگ اردن- دانه روغنی خوردنی- پرنده‌ای از خانواده گنجشک ۱۱- مکان- پسران عرب- ترمز کشتی- بندگی ۱۲- برگه دریافت کالا- دشمنی با دشمنان خدا- از مرکبات ۱۳- به‌جاآوردن- مخترع پیل الکتریکی- نقطه تقاطع دو ضلع زاویه ۱۴- طولانی- فقیر و بی‌چیز ۱۵- به درستی که- موی بلند- نام‌آور

عمودی:

۱- به سم ستور می‌کوبند- همه- روزنامه ۲- نامه‌نگاری- لاستیک یدکی- دریا ۳- تخمک- به دنیا آمدن- قدرت ۴- دست شکسته- رقم‌های بعد از ممیز در اعداد- واحدی برای اندازه‌گیری زاویه ۵- از توابع استان گیلان- از ظروف آشپزخانه- نیستی ۶- شرم- عمامه- زاده چهارپایان ۷- تلاش و کوشش- از اقتصادی‌ترین خرماهای کشورمان- تخم‌مرغ انگلیسی ۸- مسجد مروارید در این شهر هند است- ضد هم بودن- غربی‌ها مولانا را به این نام می‌شناسند ۹- نور اندک- شهری در شهرستان کاشان- بلندمرتبه ۱۰- شعله آتش- تهیه‌کردن- خالکوبی ۱۱- پسوند شباهت- قیادت- نوعی نان روغنی ۱۲- کبود- بیماری که نمی‌تواند حرکت کند- هر یک از اخلاط چهارگانه طب قدیم ۱۳- از شخصیت‌های رمان بینوایان- ضربه‌ای در بدمینتون- میت ۱۴- پول ژاپن- مذهب مردم ارمنستان- همسایه مجارستان و اسلوونی ۱۵- نیستان- عهد و پیمان- پوشش

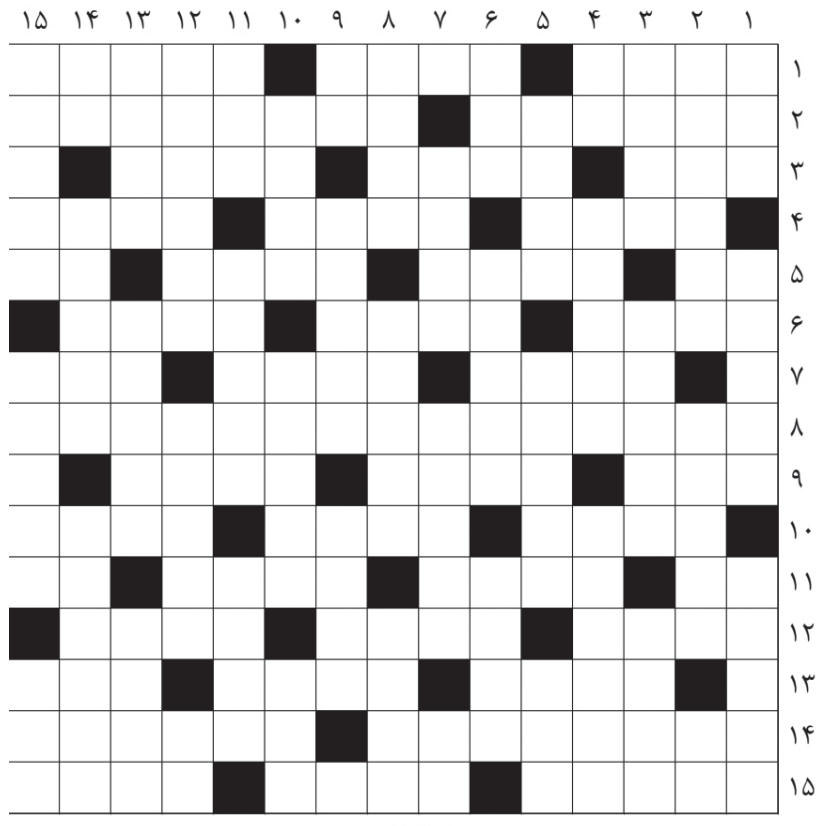

حل سودوکو ۳۹۵۲

۴	۵	۲	۹	۱	۳	۸	۷	۶
۳	۸	۱	۶	۲	۷	۵	۹	۴
۷	۶	۹	۴	۸	۵	۳	۱	۲
۱	۲	۵	۷	۹	۸	۶	۴	۳
۹	۳	۶	۲	۵	۴	۱	۸	۷
۸	۴	۷	۳	۶	۱	۹	۲	۵
۵	۷	۳	۱	۴	۹	۲	۶	۸
۶	۱	۸	۵	۷	۲	۴	۳	۹
۲	۹	۴	۸	۳	۶	۷	۵	۱

۵	۳	۷	۴	۹	۱	۶	۸	۲
۴	۶	۱	۳	۸	۲	۷	۹	۵
۸	۲	۹	۶	۵	۷	۱	۴	۳
۲	۹	۸	۵	۷	۳	۴	۱	۶
۷	۵	۶	۱	۴	۸	۲	۳	۹
۱	۴	۳	۹	۲	۶	۸	۵	۷
۶	۱	۴	۷	۳	۹	۵	۲	۸
۳	۸	۵	۲	۶	۴	۹	۷	۱
۹	۷	۲	۸	۱	۵	۳	۶	۴

حل جدول ۴۹۵۶

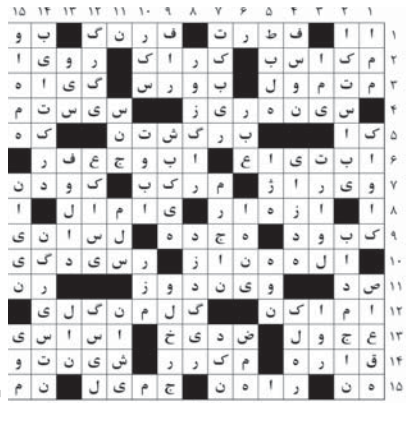

سودوکو سخت ۳۹۵۳

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۸			۹					۵
		۷		۶				
		۳			۴		۲	۶
	۶				۷			
	۳	۹				۱	۸	
			۱				۳	
۶	۸		۵			۳		
				۲		۵		
۹					۸			۲

سودوکو ساده ۳۹۵۳

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۸	۷		۳		۹	۵	
	۱	۵			۴		۶	
	۲		۸				۷	۴
		۲	۳	۴				۹
	۷						۳	
۵				۹	۶	۲		
۷	۹				۸		۲	
	۴		۲			۸	۹	
	۵	۸		۶		۷	۴	